

Marcin Brykczyński

Jak się nie bać ortografii?

KTO
~~PRÓBUJE~~ PRÓBUJE
TEN
POTRAFI!

ilustracje Jona Jung

Pisownia wyrazów z **u**, **ó**

Z głoską **u** niełatwo bywa,
bo dwóch liter aż używa;
więc pytanie nie jest żartem,
gdzie napisać **u otwarte**,
gdzie **o z kreską** zaś wypada –
wszystko to należy zbadać.

Różnie bywa z ortografią –
co napisać, jak i gdzie?

Jedni wiedzą i potrafią,
za to inni jakoś nie.

Nic tu więc po samych radach,
rzecz rozpatrzmy

na przykładach.

Ó piszemy, wiedząc to,
że wymienia się na o.

Stoi sól w spożywczym sklepie;
z solą obiad je się lepiej.

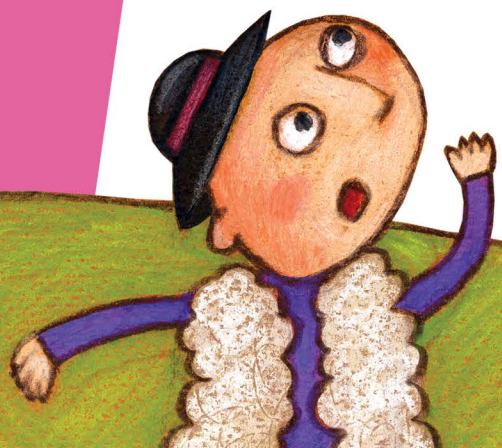
Jan postawił stół w stodole;
pełno gości jest przy stole.

Ó piszemy, każdy wie,
gdy wymienia się na e.

Niósł wilk owce razy kilka,
aż ponieśli w końcu wilka.

Gdy jest siódma na zegarze,
każdy cyfrę siedem wskaże.

Ó piszemy, gdy się da
w jakiś sposób zmienić w a.

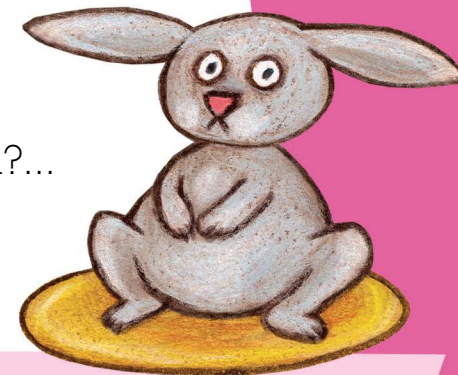

Wróć, owieczko! – woła baba,
a owieczka nie chce wracać.

Do powtórki to zachęta:
kto powtarza, ten pamięta.

Ó też piszemy, cała w tym bieda,
jeśli się na nic wymienić nie da.

Czy góra jest krewną ogórka?
Czy wiewiórka wie wszystko o wiórkach?
Czy król ma królika na tacy?
Czy żółw się spóźnia do pracy?
Skąd jaskółka na skórze ma pierze?
Jaki zwierz może równać się z jeżem?...
Takich pytań na różne tematy
mam bez liku do mamy i taty.

Nie okaże nikt zdziwienia,
gdy ó znajdzie w zakończeniach:
-ówna, -ówka oraz -ów.
Pisz w nich ó i bywaj zdrów!

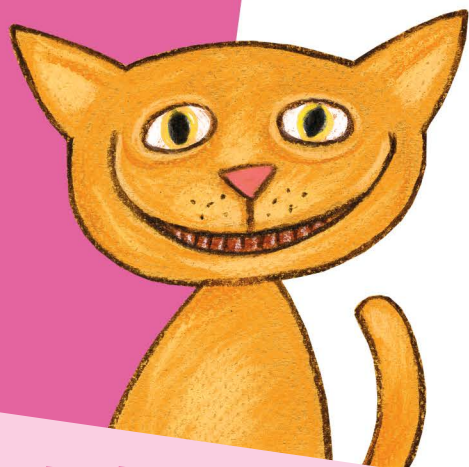
Kraków, Tarnów – duże miasta,
dom przy domu tam wyrasta.

Nowakównie Kowalówna
nożyczkami włosy równa.

W ciężarówce na deptaku
są makówki pełne maku.

Dodajemy dla porządku –
nie ma reguł bez wyjątków.

Dobrze jest pamiętać słowa:
skuwka, wsuwka i zasuwka.

**Tu witamy u otwarte;
u uważne, u uparte.**

U, co **u**sta wciąż otwiera,
u **u**śmiechu warte nieraz,
u, co **u**czyć chce się ładnie,
u, co **u**jmie to dokładnie:

u otwarte pisz od razu,
gdy początkiem jest wyrazu.

Tak jak zwykle to się zdarza,
znów wyjątek się powtarza:

tu i **ó**wdzie **ó**w wyjątek
chce **o z kreską** na początek,

po raz **ó**smy mówiąc we śnie,
co też działo się **ó**wcześnie.

**Zawsze czujne i uparte
wyraz kończy u otwarte,**

bo czy w deszczu, czy na słońcu
lubi rację mieć na końcu.
Kto w to wątpi, nawet w duchu,
temu trzeba dać do słuchu.

**Tu, na koniec, jest zasada,
która łatwo w ucho wpada:**

każdy powie wam, że **-uje**
lepiej się bez kreski **czuje**.

**Z zakończenia czasownika
niech więc w mig o z kreską** znika.

Dyktando

Kupił królik raz skuter w ogródku,
jazdę z górki trenował bez skutku.

Wokół było wciąż brudno,
więc raz wstał, mówiąc: – Trudno,
choć na krótko chcę się pozbyć smutków.

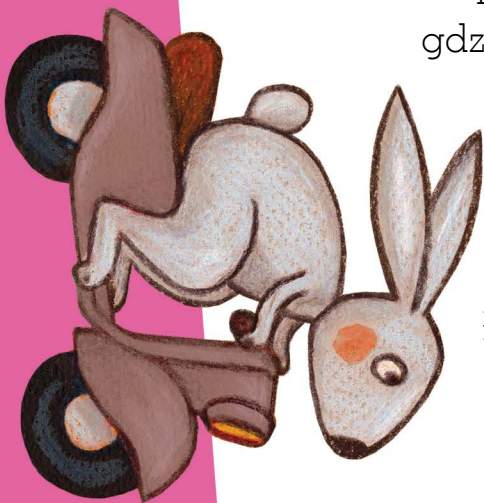
Myślał królik: Wyjadę gdzieś w góry,
gdzie górali śpiew niesie się w chmury.

Będę ćwiczył chód w chłodzie,
bo chłód w górach jest co dzień,
kupię sobie więc buty ze skóry.

Kupił jeszcze samochód i łódkę,
łuk, róg, kubek i wiosła dwa krótkie.

Był od ósmej w podróży,
choć czas mu się dłużył
i o łóżku swym myślał ze smutkiem.

Dotarł królik do celu po roku,
rozbił obóz wśród gór, gdzieś na stoku,
czuł się królem górali,
hulał z wichrem po hali,
choć po cichu już pragnął mieć spokój.

Pisownia wyrazów z rz, ż

Oto głoska **ż** przed nami,
z którą kłopot jest czasami,
bo podwójną zsyła troskę,
by zapisać jedną głoskę!
Raz jest **z**, co kropkę niesie,
to znów z **r** połączyć chce się.
Sprawdźmy więc to na papierze,
jak i skąd to **r** się bierze.

